

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

SEP 13

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor:
2657 S. Lawndale av.
Office of publication:
2657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$5.00. Chicago, Ill., sobota, 11. septembra (Sept. 11th) 1920. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 213.
Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERIŠKA KRIŽARKA NASADELA NA KLEČI V BALTIŠKEM MORJU.

Bojna ladja "Pittsburg", ki je plula v Reval, je v nevarnosti.

NASADELA JE BLIZO LIBAVE.

London, 10. sept. — Ameriška oklopna križarka "Pittsburg" je nasadla na skalovje blizu Libave v Baltičkem morju. Brezžična brzojavka sporoča, da je križarka v nevarnosti. Podadmiral Harry Mc. Huse, vrhovni poveljnik ameriške bojne mornarice v evropskih vodah, se nahaja na križarki.

Washington, 10. sept. — Podadmiral Huse je sinoči brzojavil mornariškemu departmentu, da je križarka "Pittsburg" nasadla na kleči tri milje od Libave ob kuronskem obrežju Baltika. Poročilo ne omenja, da li je ladja v nevarnosti. Transportni parnik "Frederick", ki se nahaja v Antwerp, je dobil povelje, da odrine na pomoč nasadeni križarki. Podrobnosti nesreče še niso znane in ne ve se, kako in kdaj je ladja zabredla na skale. Križarka je plula iz Gdanskga v Reval, bivše rusko pristanišče v Estoniji, kakor se je glasilo ukaz državnega departmanta. Znano pa je, da je plova ob obrežju Kuronskega zela nevarna valed mnogih plitvin, kjer je vse polno skalovja. "Pittsburg" je bila zastavna ladja podadmirala Huseja.

STAVKA PRI KOKOMO STEEL WIRE CO. SE NI KONČALA.

Družbeni agenti nabirajo stavkoke po raznih naselbinah.

Kokomo, Ind. — Stavka v železniški in žičarni Kokomo Steel Wire Co., ki je pričela pred 11 tedni, je še vedno v polnem teku. Družba je še vedno trmoglavna in noče ničesar slišati o kakem pogajanjih z delavci. Razpustila je sedaj svoje agente v vse kraje Združenih držav, da naberejo stavkazožv kolikor je le mogoče. Agentje obljubujejo, kakor se poroča iz raznih naselbin, zelo dobro plačo in povrnitev vseh stroškov. Priporočajo tudi, da je tovarna najbolje urejena in da je vse mirno in da sploh ni nobene stavke, kar pa je neresnica. Stavka je v polnem tiru.

Ako bi bile v resnici tako dobre delovne razmere v tej tovarni, bi družbi sploh ne bilo treba pošiljati agente naokrog, ker bi tukaj dobila dovolj delavcev, ker bih nikjer ne primanjkuje, kjer koli družba pravično postopa s svojimi delavci.

Ko bo stavka končana, bom že pravočasno poročal. — Stavkar.

RUDARJI NA POLJU TRDEGA PREMOGA SE GIBLJEJO V POSTAVNIH MEJAH.

Palmer pravi, da niso krili zakon s "počitnicami."

Washington, D. C. — Justični tajnik Palmer je izjavil v petek, da premogarji na polju trdega premoga v Pennsilvaniji niso krili nobenega zakona s tem, da so si "vzeli počitnice" in se gibljejo v postavnih mejah.

Wilkesbarre, Pa. — Thos. Kennedy, predsednik rudarske organizacije v 7. distriktu, je izjavil, da rudarji zahtevajo 32 odstotkov povišanja plače, to je 15 odstotkov poleg 17, ki jih je priznala vladna mezdna komisija.

KER MU JE NAJEMNIK POVIŠAL NAJEMNINO, ZAHTEVA VEČ PLAČE.

Chicago, Ill. — Peter Knutrek, glavni delavec, je izjavil pred sodnikom Alschulerjem, da radnega zahteva večjo plačo, ker mu je njegov hišni gospodar, ki opravlja isto delo v klanici kot on, povišal najemnino. Ko so ga vprašali, kako je to, da njegov hišni gospodar pri istem delu več zasluži kot on, je izjavil, da ne ve.

KAKŠNE VESTI PREJEMA DRŽAVNI DEPARTAMENT IZ SOVJETSE RUSIJE.

Washington, D. C. — Državni departament je prejel in objavil sledeče vesti iz Rusije: Iz rdeče armade je dezertiralo milijon (!) vojakov. — Poljaki so zmanjšali rusko armado ravno na polovico (!). — 50,000 dezertirjev se potepa po ulicah Petrograda! — Velika kmetijska ustaja proti sovjetom v Sibiriji! — Deportiranci iz Amerike morajo opravljati prisilna dela. (Državnemu departmentu je treba čestitati na njegovih poročevalcih v Rusiji. Take in enake novice že čitamo približno tri leta.)

OSTRA NOTA AMERIŠKE VLADE MEHIKI.

Washingtonska vlada zahteva, da mehiška vlada spoštuje ameriški kapital.

SOCIALNI NEPOKOJ MED MEHIŠKIM LJUDSTVOM.

Washington, D. C. — Dne 9. septembra se je izvedelo, da je naša vlada poslala provizorični vladni Mehike precej ostro noto glede na pravice Američanov, ki imajo svoj kapital uložen v mehiških zemljiščih, rudnikih in raznih industrijskih podjetjih, posebno v oljnih vrelih.

Nota se peča — kakor poročajo — v glavnem s dvojnimi obdobjem in konfiskatoričnimi ukrepi napram inozemskemu kapitalu. Provizorična vlada v tem oziru posnema prejšnjo Carransovo vlado, dasiravno so nekateri predstavniki sedanje mehiškega režima obljubili, da bodo spremeniili nezadovoljne zakone in ustavne določbe.

Ameriška vlada opozarja Mehiko, da Združene države pričakujejo, da bo njena nova vlada ščitila pravice ameriških investicij, kot zahtevajo mednarodna pravila in zakoni.

Mexico City, Mehika, 10. sept. — Provizorični predsednik Huerta je precej v skrbeh radi radikalnega gibanja v Mehiki, ki je zelo naraslo odkar je začasna vlada razpustila del stare armade. Odpuščeni vojniki in častniki so zelo nezadovoljni in trumoma stopajo v radikalno gibanje, ki je baje pod vodstvom Luisa Maronesa, ki je šef vladnega oddelka za delo in industrijo. Konservativne stranke pritiskajo na Huerta, da naj Maronesa odlovi, češ da izrablja svojo uradno pozicijo v interesu boljševičkih elementov.

General Obregon, ki je bil pred kratkim izvoljen predsednikom Mehike, je izjavil te dni, da akurki boljševizem v Mehiki kakor hitro zasede predsedniški stolec.

KONFERENCA ANGLEŠKIH RUDARJEV Z VLADO SE JE RAZBILA BREZ USPEHA.

London, 10. sept. — Konferenca izvrševalnega odbora Rudarske zveze z ministrom Hornjem glede zahtev rudarjev, ki se je vršila včeraj, je bila zaključena brez uspeha. Robert Smillie, predsednik rudarske organizacije, je informiral vladnega zastopnika, da predlogi vlade ne morejo zadovoljiti rudarjev. Dali se bo vršila ponovna konferenca, če se ne ve.

STAVKA V ALABAMI.

Birmingham, Ala. — Stavka v alabamskem okolišču mehkega premoga je popolna. Delo v vseh rovinah starih družb in v eni je klarski tovarni počiva.

\$25,000 ODSKODNINE ZA ZALJIVE RESEDE.

Chicago, Ill. — Philip J. Wolf je vložil tožbo proti Bessie Bomash in zahteva \$25,000 odszkodnine, ker mu je zabrusila v obraz žaljive besede kaznjence in tat. Bomash je žena lastnika zastavljajnice in Wolf je predsednik Interstate Glas Co.

ZAKLJUČEK V. REDNE KONVENCIJE S.S.P.Z.

KONVENCIJA PONOVO ODOBRILA ZDRUŽITVENO POGODBO.

Predpoldanska seja 9. septembra.

Predsednik odpre sejo točno ob 8. uri v četrti zjutraj. Čita se imena zborovalcev, ki so vsi navzoči, razum onih, katere je konvencija oprostila od nadaljnjih zasedanj, in Lenkota, ki pa se ni oprostil in za katerega konvencija sklene, da zvezi povrne polovico vožnjih stroškov, ako pri svojem društvu ne navede tehtnih vzrokov za svojo odsotnost od zborovanja.

Predsednik imenuje Tomažina za vratarja.

Prečitajo se zapisniki zadnjih sej, katere konvencija odobri s malimi popravki in pojasnili.

Delegat Samec predlaga, da se da staremu glavnemu odboru zaupnica za poslovanje in nezaupnica radi nasprotovanja združitvi in cenzure dopisov poslanih od članov in društev SSPZ na glasilo.

Stavljen je bil protipredlog, da se da gl. odboru popolna zaupnica. Protipredlog je dobil 3 glasove, predlog pa večino.

Glavni odbornik Mohor Mladič se čuti užaljenega, poda svojo izjavo, se "zahvali" konvenciji in se odstrani iz dvorane.

Ravno tako podasta svoje izjave gl. odbornika Žlogar in L. Levstik in se odstranita.

Gl. predsednik Kužnik poda svojo izjavo in se tudi, kako je mogla delegacija dati njemu nezaupnico, ko je vendar vsakemu znano, da je on deloval za združenje in tudi tako glasoval.

Istotako se je izjavil nadzornik Hauptman, ampak sprejel je nezaupnico ravnodušno s pripombo, da je na gl. sejah predlagal za združenje in ves čas na konvenciji tudi tako glasoval.

Novoizvoljeni podpredsednik Pokelšek je podal rezignacijo, katere pa konvenčni predsednik ni hotel sprejeti s pripombo, da se nezaupnica prav nič ne tiče njega (Pokelška).

Ker so se tri člani glavnega odbora samovoljno odstranili od zborovanja, je bil stavljen predlog, da ne dobe dnevnice za ta dan, sprejet pa je bil protipredlog del. dvanaskove, da se jim plača dnevnica.

Lastnik Glasu Svobode poroča, da koliko bi bil on pripravljen sprejeti glasilo. Določi se cena \$750 na leto, v kateri svoti so vračunjeni vsi stroški s stavljenjem zveznih računov. Nadalje sklene konvencija, da mora glasilo priobčevati vse dopise od članov in društev, sme pa, ako uredniki vidi, da je vsebina škodljiva, predložiti take dopise gl. predsedniku, ki naj dovoli, ako je dopis za priobčitev ali ne. Ta določba gre v veljavo s 1. oktobrom t. l. kakor tudi plača za glasilo.

Sprejet je bil tudi Kotnikov predlog, da gl. odbor sme disponirati z glasilom, ako se list, ki je glasilo, ne pokori sklepom sedanje konvencije in vodi kako obstrukcijsko združitvi.

Novoizvoljeni tajnik se priglasi in zahteva, da gre tudi njegova plača od 1. oktobra naprej. Se ne upošteva.

Mahnici stavi predlog, da se zaneše iniciativa in referendum v čarter. Sprejet z nalogo gl. tajniku, da on preskribi, da se to izvede.

Kovačič stavi predlog, da konvencija pripozna Kužniku tri dnevnice po \$4, ko je prišel na leto sejo v Chicago in za kar ni dobil še nobenih dnevnice. Sprejeto.

Konda prosi, da ga zbornica oprosti od nadaljnjih zborovanj.

Sprejet je tudi predlog, da gre gl. odbor na roko združevalnemu odboru v vseh ozirih, da se čim prej in povolneje izvrši združevalna pogodba.

Pokelšek želi odložiti svoj mandat, česar pa zbornica noče.

(Dalje na 3. strani.)

IMPOZANTNI SPREJEM ETBRI NA KRISTANA V LJUBLJANI.

Delavstvo ga je sprejelo v velikem obhodu s godbo na delu.

V "Napreju" z dne 18. avgusta čitamo, da je imel naš sodrug Etbin Kristan lep sprejem, ko je dospel z vlakom v Ljubljano na povratku iz Amerike. Pred kolodvorom ga je čakala velika množica delavstva in godba "Svobode." Ko je izstopil iz vlaka, so ga sodrugi obsuli in nato ga je ljubljansko delavstvo sprejelo v dolgem pohodu in z godbo na čelu, ki je igrala maršlejo, do hotela "Union." Tam je Kristan stopil na balkon in se zahvalil delavstvu za sprejem in je izjavil, da se je vrnil v domovino delat za osvoboditev slovenskega proletariata. Pred hotelom se je zbralo na tisoče ljudi, ki so poslušali njegov govor in mu burno aplavdirali.

AMERIKA POMAGA CARISTU VRANGLU.

Intenzita deluje, da se nadaljuje vojna med Poljaki in Rusi, toda Litva jo skrbi.

POLJAKI SO ZA HITER MIR.

Pariz, 10. sept. — Zavezniki poslaniški svet, ki tukaj zboruje, se trudi na razne načine, da prepreči konflikt med Poljako in Litvo, ni pa še storil nobenega koraka za rusko-poljski mir. Iz tega je sklepati, da zavezniki hočejo, da se vojna med Poljako in sovjetsko Rusijo nadaljuje, medtem ko bi radi odstranili vse druge sile, ki eventualno ovirajo Poljake. Poljsko-litvinsko vprašanje je še bolj zamotano kot je jadranski problem. Poljaki pravijo, da so jih Litvinci napadli, Litvinci pa trdijo, da so Poljaki invadirali njihovo ozemlje. Rusija je v svoji pogodbi z Litvo priznala zadnji pokrajine, ki so jih zavezniki prisodili Poljakom. Ako zavezniki priznajo mejo, določeno v rusko-litvinski pogodbi, pridejo v konflikt s Poljaki; če ne priznajo, bodo Litvinci nadaljevali vojno s Poljako in ententa ne bi tega rada videla. Tako so zavezniki v veliki zagati.

London, 10. sept. — Ruski "osvoboditveni odbor", protiboljševička organizacija v Carigradu, je izdal sledeče poročilo: "Podadmiral Newton A. McCully, zastopnik Združenih držav, je dejal Brandskiju, finančnemu ministru Vranglove vlade na Krimu, da je Amerika pripravljena pomagati materialno Vranglovi vladi in ga je vprašal, kakšno blago je najbolj potrebno na Krimu."

Pariz, 10. sept. — Uradno poročilo iz Varšave se glasi, da poljski mirovni delegatje odpušajo danes v Rigo. Poročilo dostavlja, da poljska vlada upa, da se podpise premirje v nekaj dneh in mirovna pogodba bo sestavljena v par tednih, kajti poljski zunanji minister, knez Sapieha in ruski sovjetski komisar Čičerin sta se že zedinila glede glavnih mirovnih pogojev.

Ta vest je zelo razburila francosko vlado, ki sumišči, da sta poljska in ruska vlada morda sklenili kak tajni dogovor, ki še ni znan v Parizu. Mrzlično delovanje za mir poljske vlade je Francozom več kot sumljivo; sicer je znano v Parizu, da je Poljska finančno na niči in njena gospodarska zgradba je popolnoma porušena, ali v očigled "velike zmag" pred Varšavo je bilo upati, da bodo Poljaki nadaljevali operacije tudi na drugi strani njihove etnografske meje, dasiravno še niso povsod dosegli te črte.

V Galiciji se nadaljuje srdito bojevanje v okolišču Lvova. V Voliniji deli reka Bug poljske in sovjetske čete. Litvinci so prenehali s prodiranjem južno od Suvalkov in so naznanili, da so dosegli svojo črto in da ne pojejo več dalje.

Italijanska industrijalna kri- za v odločilnem momentu.

Na konferenci v Milanu se odloči, da li pride kompromis s kapitalisti ali izbruhne civilna vojna. Vse delavske organizacije so zastopane na zboru. Obe stranki se oborožujeta. V Trstu sta bila ubita dva policista.

Rim, 10. sept. — Vsa Italija danes zre na Milan, kjer se odloči, da li bo italijanski proletarijat obdržal osvojenе tovarne, pristanišča in rudnike ter nadaljeval započeto delo direktnega socializiranja, ali pride do kompromisa med kapitalisti in delavskimi organizacijami in se vsa stvar poravnava mirnim potom.

Po vsej deželi vlada mir. Potresna katastrofa je precej vplivala na razburjene duhove, toda kriza s tem še ni odvrnjena. Vsa znamenja kažejo, da stoji Italija na pragu civilne vojne. Radikalni element (revolucionarni socialisti, komunisti) je zelo močan v delavskih organizacijah in ta element stoji na nekompromisnem stališču sovjetiziranja industrij in vsega.

V Milanu zborujejo zastopniki sto delavskih zbornic in 50 delavskih federacij poleg političnih poslancev socialistično-komunistične stranke. Zbor zastopa okrog 2,500,000 organiziranih delavcev v Italiji z okupiranimi deželami vred. Ta zbor je hipno večje važnosti in ima večjo oblast kot parlament v Rimu.

Ako izbruhne civilna vojna, tedaj pride v Turinu in Milanu, kjer se že delajo priprave. Sploh severna Italija bo središče konflikta. V Turinu je vlada namestila 5000 vojakov, ki stražijo banke in druga važna poslopija. Strojnica so postavljene na vseh strateških mestih in okoli avtomobilov s strojnimi krogi po mestu. Mesto je podobno vojaškemu taboru. Delavci v Fiatovih avtomobilskih tovarnah so montirali lahke topove in strojnico na vsa primerna mesta in izdelujejo ročne granate.

Rim, 10. sept. — Iz Trsta javljajo, da sta bila tam ubita dva policista, ki sta posredovala v boju med socialisti in nacionalisti.

Milan, 10. sept. — Na tukajšnjem zboru delavskih organizacij so zastopani tudi železničarji, mornarji, pristanišni delavci, poštni in telegrafski uslužbeni in civilni nameščenci. Centralni odbor, ki je sklical konferenco, je povabil vse organizacije s pozivom: "Nihče ne sme izostati. Kdor izostane v tem odločilnem momentu, je izdajalec svoje delavske armade."

Turin, 10. sept. — Tukajšnje Fiatove avtomobilske tovarne so podobne velikanski trdnjavi. Cevi topov in strojne zijaže na vseh straneh z obzidja in streh. V tovarnah je zaposlenih 40,000 delavcev, ki izdelujejo avtomobile, vozove, oklopne truke itd. brez starih nadzornikov, delovodij in ravnateljev. Tovarne so v rokah delavskega odbora in nad glavnim vhomod je napis "Fiat Soviet". Kroginkrog delavnice so delavske straže in zaupniki, ki ne pušče nikogar v tovarne, kdor ni delavec in kdor se ne izkaže z dovoljenjem odbora. V tovarnah je velika aktivnost; najmanjšega lenarjenja ni opaziti. Delavci niso dobili še dva tedna nobene plače, a kljub temu delajo s takim veseljem kakor še nikdar poprej. Socialistične kooperativne skrbje, da delavcem ne manjka živil in drugih potrebščin.

KER ŠERIF NI HOTEL
ZABRANITI LINCANJA, BO
ODSLOVLJEN IZ SLUŽBE.

Oklahoma City, Okla. — Elmer L. Fulton, pomožni državni pravdnik, bo uvelod sodno postopanje proti šerifu Gore in deputetjem, ker je zanemarjal svojo službo in dopustil, da je drhal linčala črna Claude Chandlerja 22. avgusta. Zahteval bo, da se ga odslovi iz službe.

D'ANNUNZIO OKLICAJ REPUBLIKO NA REKI.

Ni mogel čakati obletnice 12. septembra; reški Narodni svet je odstopil.

IZGREDI V BISTRICI PRI MARIBORU.

London, 10. sept. — Gabriel d'Annunzio, ki je včeraj oklicaj "italijansko kvarnersko republiko" na Reki, je danes razpisal volitve za delegate ustavodajne skupščine, ki se ima sniti v šestih tednih. Tako se glasi brzojavka iz Milana. D'Annunzijsve čete so prisegle avestobo novi republik.

Reka, 9. sept. — Gabriel d'Annunzio je danes proklamiral "avobodno reško državo". Izjavil je, da je prejel privatne vesti iz Pariza, radi katerih ni mogel čakati do 12. septembra kot je prvotno nameraval. Italijanski Narodni svet je takoj podal ostavko.

Dunaj, 10. sept. — In plebiscitne pokrajine na južnem Štajerskem poročajo o nemirih in izgredih. Jugoslovanci so razbili nametli šahod blizu Bistrice pri Mariboru in pretepli avstrijske gozdarje.

Nov ognjenik se je odprl
v Italiji, ki bruna
svoje roparje.

Rim, 10. sept. — Severno od Florence se je odprl nov ognjenik na vrhu gore Pizzo d'Uccello, ki je 5845 čevljev visoka. Iz krela se valj gost dim pomešan s žvepleno soparo. Nov ognjenik se nahaja blizu Spezije, kjer je bil v terek hud potres. Učenjaki smatrajo, da je vulkanični izbruh v zvezi s potresom.

Berlin, 10. sept. — Nemški znanstveniki so mnenja, da je potres v Italiji znamenje pogreza, če se zemeljske površine ob gorovju ob Genovskem zalivu. Tam se nahaja v zemlji velika raspočka, ki se zasipuje in to povzroča pogoste potrese v severni Italiji in bližnjih deželah.

Nov potres v Italiji. — Število žrtv naravnih.

Rim, 10. sept. — Včeraj zjutraj so se ponovili silovitji potresni sunki v okrožju Emilije. Izgubljenih je bilo mnogo življenj in škoda je ogromna. Ubilih je bilo okrog 500 oseb in blizu 20,000 ljudi je brez strehe. Emilija se nahaja med Apeninami in reko Po v severni Italiji. Število mrtvih in ranjenih v obeh potresih ni še zdaj natančno znano, toda "Epoca" smatra, da preseza 2000 mrtvih.

Tragične scene so se odigrale v Marini, ko se je med mako podrla cerkev in vsi verniki so bili pokopani v razvalinah; enak slučaj se je zgodil v Castanzalvu.

V Fivizzano so razpadajoče ruševine pokopale več članov rešilnega oshoja. Mesto je v razvalinah. Ker so podrtine valed pomankanja vojakov slabo zastražene, se dogajajo v nočeh ropi in tatvine. Prebivalci, kar je ostalo telesno nepoškodovanih, so sami organizirali obrambno gardo in ustrelili nekaj tatov, ki so hoteli odpeljati železno blaginico iz porušene banke.

ČER MU JE NAJEMNIK POVIŠAL
NAJEMNINO, ZAHTEVA
VEČ PLAČE.

Chicago, Ill. — Peter Knutrek, glavni delavec, je izjavil pred sodnikom Alschulerjem, da radnega zahteva večjo plačo, ker mu je njegov hišni gospodar, ki opravlja isto delo v klanici kot on, povišal najemnino. Ko so ga vprašali, kako je to, da njegov hišni gospodar pri istem delu več zasluži kot on, je izjavil, da ne ve.

STAVKA V ALABAMI.

Birmingham, Ala. — Stavka v alabamskem okolišču mehkega premoga je popolna. Delo v vseh rovinah starih družb in v eni je klarski tovarni počiva.

\$25,000 ODSKODNINE ZA ZALJIVE RESEDE.

Chicago, Ill. — Philip J. Wolf je vložil tožbo proti Bessie Bomash in zahteva \$25,000 odszkodnine, ker mu je zabrusila v obraz žaljive besede kaznjence in tat. Bomash je žena lastnika zastavljajnice in Wolf je predsednik Interstate Glas Co.

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (September 1-20) poleg vsega (mimo in naslova) pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posredno jo preverite, da se vam ne ustavi list.

BLAZNA CIVILIZACIJA.

Dovolj je, če človek prečita le debele naslove na prvi strani kateregakoli kapitalističnega lista, pa dobi vtisk, da je vse družabna organizacija današnje civilizacije velika norišnica. Nešteti norci se zaletavajo drug v drugega in se pogrezajo vedno bolj in bolj v blatu. Vmes odmevajo kliči po "redu in zakonu", a mimo vsega tega dirjajo političarji, ki bi bili radi izvoljeni, in kriče o stvarih, ki nimajo nobene zveze s kaosom, v katerem se nahajajo.

Prispevek "novic" enega samega dneva nam lahko pokaže jasno sliko "družabnega reda", iz katerega izhaja kapitalistični način produkcije.

Vrsti se takole: Republikanci zbirajo milijone za volitve, demokratje jih tudi zbirajo; strojnice naperjene na rudarje v West Virginiji; stavka cestnoželezniških uslužbencev v Brooklynu; republikanski kandidat zapleten v sumljive pogodbe z armadnim materialom; stanarina je zopet povišana; toda stanovalci nočejo plačati poviške; vojaške čete se pripravljajo na odhod v Kentucky, kjer je stavka premogarjev; v Alabami so zastavljali rudarji; 150.000 rudarjev na polju trdega premoga je bilo na "podtence" iz protesta proti nizki mezd, katero je določila vladna komisija; deset odbornikov unije poselnih uslužbencev v Chicagu odločeno, kar se zveze s povišanje plače; pomikanje premoga ugroza komfort in zdravje milijonov ljudi; profitarji nemoteno nadaljujejo svoje delo; bogat podjetnik je izvršil samomor, ker je pri spekulacijah izgubil več kot milijon dolarjev itd.

Vsak dan je gotova količina novic z doma in inozemstva, ki prikazujejo, kako mednarodni kapitalizem praveče kaos. Čuva ljudi na boj za "narodno integriteto", "avtonomno teritorijo", za "principe demokracije", o čem pa blokira najelementarnejše življenske potrebe; ne zadržuje napredek, razširja krvoprelivje, bode in boleti ter preobražuje družbo v godljivo kontradikcijo, kakršnih še ni videl svet. Nad to norišnico pa sedi oligarhija financ, kapitala, kupčije in trgovine, strateško utrjena oligarhija, ki ropa in grabi in povečuje konfuzijo in kaos.

Razun tega imamo še postranske "teatre" profesionalnih vedeževalcev v obliki "narodno-obrambnih ligarjev", braniteljev svete vere v "demokracijo", profesionalnih amerikanizatorjev, mešetarjev s "patriotizmom", samozvanih odrešenikov dežele in neštetihih takih kretur, ki prodajajo svoje blaznosti kot balzam, ki ozdravi socialni napokoj. Delavcu, ki ne more s svojo meščo pokriti vseh stroškov, ponujajo "patriotizem" za pokritje deficita. Ako pa ni zadovoljen s to ponudbo, tedaj ga čakata bajonet in ječa kot "nezakonitega" štrajkarja. Štomake, ki so vrženi iz stanovanj na cesto, ker ne morejo plačati povišane stanarine, tolažijo z novo postavo proti rentnemu profitarstvu; kjer so sprejeli to postavo, tam obstoji le na papirju. Saj je dovolj, da je sprejeta! — V najvišji zvezni zbornici so odglasovali za zakon, ki ima prijeti velike odruhe. Zakon je že dve leti star, a koliko oderuhov je spravil za omrežje? Spravil pa je pred sodišče rudarje, ko so zaštrajkali!

In v času te blaznosti, tega idijotstva in splošne kapitalistične konfuzije se bližajo generalne volitve.

Cox in Harding sta kandidata idijotstvih sil, ki nameravajo obdržati norišnico sedanega sistema. Oba sta zato, da oderuhi še dalje navijajo cene in grabijo in odirajo; oba sta zato, da imperialisti, da oligarhija na visokem tronu hujska narode na bratomorno klanje in obdrži pri življenju kaos, kakršnega vidimo v Evropi.

Na drugi strani pa stoji delavski razred, ki si želi miru, sadov svojega dela in poštene družabne rekonstrukcije. V tem boju si stojita nasproti blaznost in zdrav razum, vojna in mir, nesloga in sloga, industrijalna avtokracija in industrijalna demokracija. Kdo bo zmagal?

Bodočnost se bo smejala sedanosti. — Neki list v Rimu — ki misli, da je zini zelo modro besede — piše, da čez tristo let bo župan MacSwiney kanoniziran; to je razglašen za svetnika in takrat ga bo tudi Anglija proslavljala v nebesa kakor je letos Ivanka Orleanako.

Ker verujemo v boljšo bodočnost, ne verjamemo, da bodo ljudje čez tristo let še mislili na svetnike, ker bodo imeli druge, bolj važne opravke.

Praznoverci.

Arthur Brisbane.

Italijanski delavci so vzeli tovarne ne toliko iz navdušenja do boljševizma, kakor nam pripovedujejo poročila, temveč da preprečijo splošni izpor, s katerim bi jih radi pestili italijanski delodajalci. Delavci pravijo: "Mi smo zgradili tovarne, naredili stroje in jih postavili v tovarne in če nam vi ne pustite, da bi delali, bomo delali brez vas."

Najbolj smešno je poročilo, ki pravi, da bodo delavci razbili stroje. Stroj je delavcu najboljši prijatelj. Ženij iznajditelja je storil delavcem več dobrega, ko je iznašel stroj, kot vsi zakonodajalci na svetu, ki že sto let poskušajo olajšati delavčev stanje z "dobrimi postavitmi."

Poleg vesti o polrevoluciji smo dobili tudi vest o potresu v Italiji. Bili so časi, ko je potres pomenil "svarilo od zgoraj." Zgodovina nam pove o dveh sovražnih armadah, ki sta odločili orožje in se podali domov, ko je mrknilo solnce prav pred začetkom bitke. Celo naj starejši zgodovinar je bil mnenja, da je solneni mrk v Massachusettsu v njegovem času pomenil žalovanje solnce, ker je ravno takrat umrl pobočni Ohaucy, predsednik harvardskega kolektiva. Židovska pravljica nam pripoveduje, da je solnce otemelo in tri dni je bila tema na zemlji, ko je bilo svetlo pramo prvič prevedeno v grški jezik. Prevod svetega pisma v tuj jezik je bil velik greh in Bog je protestiral s temo.

Ali danes lahko potres strese vso Italijo od vrha do palca nje ne škornjaste oblike, delavci bodo vseeno štrajkali in osvajali tovarne. Danes se ne zmenimo več za "znamenja in čudeže," ki prihajajo "od zgoraj."

Luteranski duhovnik Stranton je mnenja, da bi se prohibicija morala raztegniti tudi na rop. On svari: ples in zajepljenje moralni ljudi — to je ples, ki nima nič odvaditve, ampak dolga.

Ljudje so plesali odkar živi. Dovoljstvo. V plesu se izraža vse, kot na misli in ve dobi Stranton. Vse je zadovoljstvo, bolj smaga, miselovanje in druga. Futura, katerim ni snal, imena, da bi Sloveč izražal v plesu, ko je bil divjak in barbar, in izražal jih še danes, ko živi v tektonski civilizaciji.

Čez pol milijona let bo Sloveč drugačen. Imel bo menda veliko glavo brez las in zob in majhne nočice ter ročice brez kosti. Vse njegovo delo bo s možgani in zato ne bo potreboval močnih udov. Ali kljub temu bo gentleman vselej pomagal z debelo, plekasto glavo, raztegnil brezobza usta na smeh in stresal gvenle udke, ki se danes imenujejo roke in noge. Kadar se to zgodi, tedaj bo dokaz tam, da instinkt plesa je živi v Slovečih.

Prohibicija ne bo odpravila plesa.

DOPISI.

Waukegan, Ill. — Minilo je že nekaj mesecev, ko je bilo zadnjič poročeno o delovanju tukajšnjih rojakov za združeno prodajalno v naselbini Waukegan, No. Chicago Ill. Rojaki v drugih naselbinah, ki se zanimajo za to prepotrebno idejo za emancipacijo delavstva, so gotovo že mnenja, da smo vsi omagali pri tem delu. Toda temu ni tako. Po dolgem času, ko smo odstanili vse in močje in nemogoče zapreke, smo slednjič vendarle prišli tako daleč, da lahko obvestimo vse rojake ne samo v tukajšnji naselbini, ampak tudi zunanjim, da pričnemo s poslovanjem združene prodajalne 13. sept. t. j. prihodnji ponedeljek. To prodajalno smo krstili "Waukegan, No. Chicago Cooperative Association". Zadevno se bodo nahajali prodajalniški prostori v prostorih rojaka John Možine.

Veliko je bilo dela z ustanovitvijo združbe, še več so ga pa napravila razna nasprotja in razne druge zapreke. Kljub temu so odborniki in drugi postrahovalni rojaki delali brez godenjanja, ker so bili še na vse pripravljeni in ker so se svedeli, da bo združba koristila ne samo njim, ampak vsakomur, kdor se je bo hotel poslužiti.

Odbor je sedaj izvršil svoje naloge in sedaj prepušča glavno nalogo vam, rojaki, delničarji in in odjemalci. Od vas je sedaj vse odvisno, kako bo združba napredovala, kako prodajalna uspevala. Ni dovolj, da ste postali člani in vplačali svoje določene deleže oziroma pokupili delnice, ampak sedaj morate biti tudi odjemalci. Kajti pri vsaki trgovini so odjemalci ona koleca, ki se vrtilijo, odjemalci so oni, stebri, ki držijo prodajalno. Mogoče vam ne bo kaj prav, posebno takoj v začetku, in razumljivo je, da bodo kakšne nerednosti, katerih se je nemogoče izogniti. Toda apeliram na vas, ne njezite se takoj; mislite si, da je vaša trgovina, kakor je v resnici. Ako bi bila kakšna stvar dražja, kot drugod, kar ne bo prav nič novega, ker pričakujemo še nadaljnega nasprotja od privatnih trgovcev, ne pustite združbe radežega. Zavedajte se tega, ako boste plačevali nekakere stvari dražje, kot jih bodo prodajali privatni trgovci, da bo ostalo več čistega dobička, katerega boste dobili vi, člani združne prodajalne. Zavedajte se, da bodo trgovci poskusili vse, da uničijo to prodajalno, da bi vas potem še nadalje izžemali. Poskušali bodo izpdkopati združbo, prodajalno tla z nizkimi cenami, z ovaštvo, z lažmi in obrekovanjem uslužbencev ali odbornikov, itd. Bodite na vse to pripravljeni in ne ožirajte se. Ako kateremu izmed članov ali odjemalcev ne bo kakšna stvar povolji, obrne naj se na upravnika združne prodajalne ali pa na odbor.

Kakor se nekaj čuje, nekateri niso zadovoljni s prostorom, v katerem bo nastanjena začasno združna prodajalna. To ni prav nič čudnega, ampak čudno bi bilo, ako bi raditega ne podpirali za druge. Pripravljeni odbor je poskušal na vse načine, da bi dobil primernije prostore. Toda zaman! Na ležbo je imel le dve možnosti: zemljišče in postaviti svojo lastno stavbo, ali pa najeti te prostore. Vsako lahko razvidi, da s tem kapitalom, katerega ima združba na rokah, ni mogoče zgraditi niti potrebne stavbe, kaj šele potem opremiti prodajalno s potrebnimi stvarmi in nabaviti potrebno blago. Pa tudi, ako bi dobili prostor, ki bi večini članov ugaljal, dobili bi pa bilo sploh nemogoče prostora, ki bi ugaljal vsem.

Opustite take in podobne kritike in podpirajte združbo po vsej višji moči v upanju, da se bo s časom vse izboljšalo. Premislite le to, da je vsak začetek težak. Ako bode vi pokazali dobro voljo za združbo, bodo tudi odborniki z veseljem delali še naprej in za drugi bo obstoj gotovo zagotovljen. — J. Z., odbornik.

300 GOSTILNICEARJEV OBTOŽENIH PRODAJE ZGANJA.

Philadelphia, Pa. — Okrog 300 gostilničarjev je obdolženih, da se prodajali žganje in druge obojne pijače nepretrgoma in da se niso ožirali na prohibicijo. Dandana vsi gostilničarji v okraju Camden so obtoženi in politija je vse aretirala. Ker je bila ječa premajhna za toliko jetnikov, so jih nastanili v sodni dvorani. Zagovarjati se bodo morali pred poroto, ki je sedaj v zasedanju. Policija bo preiskala vse gostilne v mestu. Okrajni pravdnik Wolverson je izjavil, da je odredil aretacijo gostilničarjev na podlagi pisma, katere je dobival od vseh strani od raznih omoženih žen, ki so se pritoževale, da njih zakoniki sedaj bolj pijejo odkar je prohibicija.

SODNO POSTOPANJE PROTI CALIFORNIA RAISIN CO.

Washington, D. C. — Justični departament bo uvedel sodno postopanje proti California Association Raisin Co. po protitruštovskem zakonu. Ta družba je obdolžena, da je monopolizirala vso industrijo z rozinami in da ima pod svojo kontrolo nad 90% vsega pridelka v dolini San Joaquin, pri čemur se je posluževala nelegalnih sredstev in da je prodajala rozine s prevelikim profitom.

PRVI POSTNI ZRAKOPLOV DOSPEL V WYOMING.

Cheyenne, Wyo. — Prvi postni zrakoplov, ki je odplul iz Omaha, Neb., ob eni uri 16 minut zadnji četrtlet, je dospel sem ob peti uri in 15 minut. Prinesel je 11 vrečk pošte, ki so tehtale 400 funtov.

PETA REDNA KONVENCIJA S. S. P. Z.

(Nadaljevanje s 1. strani).

vzeti na znanje, češ da to lahko stori na prvi seji gl. odbora, če hoče. Po njegovem mnenju mu ne bo mogoče složno delovati z ostalimi gl. odborniki.

Določil se nagrada \$15 konvenčnemu predsedniku in \$5 konvenčnemu podpredsedniku. Konvenčni zapisnikar naj uredi zapisnik, kakor tudi popravek pravil, za kar naj predloži svoj račun.

Prečita se končni zapisnik. Zlogar in Levstik zahtevata, da gre v zapisnik tudi njuna izjava. S tem popravkom se sprejme konvenčni zapisnik in odobri.

Poklešek stavi predlog, da zbornica še enkrat potrdi vse sklepe in odloke V. redne konvencije. Sprejeto soglasno.

Konvenčni predsednik se v primerljivih besedah zahvali zbornici in nagovarja delegate, da delajo za dobrobit zveze tudi v bodoče.

Glavni predsednik Kužnik zaključni redno V. zborovanje SSPZ ob deseti uri zjutraj.

FONOVA IZREDNA KONVENCIJA SSPZ.

V smislu resolucije priobčene v glasilu in naznanila zbrala se je izredna konvenција SSPZ z namenom, da sklene o združevalni pogodbi, kakršna je bila neformalno sprejeta na prejšnjem zasedanju.

Predsednik Kužnik odpravi izredno zasedanje ob pol enajsti uri. Čitajo se imena za izredno konvenčijo določenih delegatov in delegatov. Število do zasedanja upravičenih zborovalcev je 54, od teh je navzočih samo 46.

Somrak čita združevalno pogodbo v slovenskem prevodu, rayno tako tudi predloženo resolucijo. Poleg tega se čita še enkrat točka 9 v združevalni pogodbi, katero potem gl. tajnik Rus prevede na slovenski jezik. Izredna konvenција ostane ravno taka, kakor originalno predložena, sprejeto je samo besedilo devete točke, ki se sedaj glasi v slovenskem:

9. Imenovana konvenција ima polno moč, da po svoji prevolitvi napravi spremembe v imenu, natavi, pravilih, načinu vedstva in prispevkih imenovanih SNP in da izvoli novi glavni upravni odbor, nadzorni in porotni odbor z večino glasov. Vsi člani združne organizacije se morajo v vseh ozirih podvreči sklepom imenovane konvencije. Imenovana SNP mora, predno se uresniči kakorkoli tu nameravana združevalna pravomočno sprejeti določbe in pogoje te pogodbe kot veljavni popravke in dodatke k sedanjim vstavi in pravilom ter načelni izjavi imenovane organizacije.

Somrak predlaga, da se črta iz originalne pogodbe točka 9. Sprejeto soglasno.

Ravno tako predlaga, da se sprejme novo izdelana točka devet, kakor čitana v angleškem jeziku. Predlog sprejet z 38 glasovi.

Na vrsto pride glasovanje o resoluciji, katere vključuje združevalno pogodbo s popravkom 9. točke.

Poklešek zahteva poimensko glasovanje.

Konvenčni zapisnikar kliče imena zborovalcev. Glasovanje o pogodbi kot sledi: Kužnik — da; Russ — navzoč; Kalan — navzoč; Hauptmann — da; Judnič — navzoč; Poklešek — ne; Tomazin — da; Omahan — navzoč; Lavš — da; Junko — da; Zupančič — da; Mahnič — da; Verbič — navzoč; Kovarčič — da; Somrak — da; Levstik — da; Drešček — da; Peter Kočvar — da; Kotnik — da; Ferjan — da; Ivanšek — navzoč; Kastelle — da; Vrečar — da; Samec — da; Martin Kočvar — da; Leskovec — da; Strah — da; Sterle — da; Stern — da; Stolar — da; Tomič — navzoč; Frits — navzoč; Modie — da; Lenček — da; Gečar — da; Trboč — da; Anbelj — da; Kolar — da; Božič — da; Kral — da; Kastelic — da; Homar — da; Mauser — da; Pavlič — da; Orešnik — da; Bric — da.

Rezultat glasovanja: Za sprejem resolucije in združevalne pogodbe 37 glasov; proti sprejemu 1 glas in 8 se jih vzdržalo glasovanja. Vseh glasujočih 46, za zborovanje pripravljenih in upravičenih 54. Dvotretjinska večina vseh do zasedanja upravičenih članov 36. Resolucija in združevalna pogodba sprejeta in

odobrena z enim glasom nad dvotretjinsko večino.

Konstatirati je treba, da so vsi omenjeni združevalni na podlagi originalne pogodbe volili za združevalce, ko je konvenција sprejela popravek točke 9. Zakaj pa so se odstanili od zborovanja izredne konvencije nekateri člani gl. odbora in zakaj so se zopet nekateri vzdrežali glasovanja, je iskati vzrokov drugje. Gl. tajnik Rus je pojasnil svoje stališče z izjavo, da se vzdrži glasovanja za resolucijo in pogodbo zato, ker je redna konvenција kljub temu, da so pri informalnem glasovanju vsi glasovali za združevalce, dala glavnemu odboru nezaupnico radi opozicije združiti.

S tem je zaključeno težko delo in naloge, ki so si jo navzeli združevalni odborniki in delegati, ki so prišli na to konvenčijo, da ukrenejo nekaj dobrega in koristnega ne samo za svoje članstvo, ampak za ves ameriški slovenski kavelj.

Priznati je treba, da je bila konvenција vseh zelo burna, da je vzklopela kri in da sta bila dva tabora, ki sta se takorekoč gledala kot pes in mačka, vendar človek, ki je od strani opazoval prvo in drugo stranko, poslušal zagovore obeh, je moral končno priti do spoznanja, da je bilo to skoro potrebno, da so se kristalizirala mnenja, da se je prišlo do sporazuma in končno do dobrih in za članstvo in narod prekrasnih zaključkov.

Glede združbe slovenskih narodnih organizacij smo si danes zopet veliko bližje. Med Slovensko narodno podporno jednoto in Slovensko avtobodomislno podporno zvezo pride gotovo do združbe; novoizvoljeni glavni predsednik Somrak je izjavil na konvenčiji, da S. D. P. Zveza v Pennsylvaniji je z vsem pripravljena, da se združi s S. N. P. jednoto. V ponedeljek prične zborovati konvenција Jugoslovanske Kat. Jednote, katere namen je, da sklene o tej združevalni pogodbi. Nobenega dvoma ni, in tako so povedali delegati SSPZ, da ne bi bilo članstvo K. S. K. Jednote za združitev, ampak vse je odvisno od delegatov, ki sejejo v ponedeljek v Chicagu.

Torjanski veliki podporni organizacija, so imeli v ponedeljek zborovanje, ki se je začel s glasovanjem o združbi s Slovensko Zvezo.

Konvenčni poročevalci, ki so se odšli iz Chicaga, so izjavili, da se ne ustavijo v demarkacijski črti v Albaniji.

Belgrad, 7. sept. — (Po transinform. biroju SHS v Washingtonu.) — Srbske čete v Albaniji so se ustavile, ko so dosegle demarkacijsko črto v okolišču Dibre. Srbsko in albansko prebivalstvo je z velikim navdušenjem sprejelo naše čete. Albanski invaderji so izvršili več činov divjaških krutosti. Uničili so mostove in telegrafsko žico, požgali hiše in odnesli poljske prideleke.

Prebivalci pripovedujejo, da se reči o "justici", katero je izvrševal albanski prefekt Jasar Erebar, kar so posvedočila razmrevljena trupla mrtvih Srbov in Albancev.

Policijski teror na Irskem.

London, 10. sept. — Župan MacSwiney iz Corka je še živ, toda njegovi udje so otrpeli in po izjavi očividcev ne bo več dolgo trpel. Danes je preteklo 29 dni odkar noče jesti.

Dublin, Irsko, 10. sept. — Danes se vrli tukaj protestna stavka proti mučenju korškega župana v brixtonski ječi.

V zadnjih 24 urah je bilo ubitih šest policistov v raznih krajih južno in zapadne Irske. Skupina državnih konstablerjev je iz mesta napadla večerj mesteece Galvay, kjer so prišli nekakega civilista in ga privezali k stebri ter preluknjali s krogli. Po izvršenem umoru so policisti zaigali več hiš in razdajali tiskarno lokalnega lista "Express". Sinoči je bilo v Dublinu aretiranih pet republikanov, med katerimi je tudi mestni svetovalec McLoughlin.

Giollitti in Millerand konferirata.

Rim, 10. sept. — Jutri se sedita italijanski ministri predsednik Giollitti in farneski ministri predsednik Millerand v Aix-les-Bainsu na Francoskem, kjer bosta konferirala o mednarodnih vprašanjih in zadevah med Italijo in Francijo.

KLERIKALNA KOMEDIJA
"GOSTUJE" V MARIBORU.

Po leta so naši klerikaleci z velikim bobnom oznanjevali po Slovenskem, da se bo konec julija t. l. vrsila v Mariboru velika orlovskav slavnost, ter da naj gredo vsi pogledat si to "zanimivo" slavnost. Vabili so na ta shod ves kršćanski svet, da si ustanovi tu prepotrebno internacijo, ki bodi nekakav avantgarda ecclesiae militans.

Sklicali so kongres v Maribor, ki je zelo blizu Prekmurja, katerega zavojevati so si stavili slovenski klerikaleci za svojo nalogo. Iz Jugoslavije so na kongres poklicali klerikalne zastopnike iz Hrvaške, Slavonije in Bosne, da se ti od slovenskih klerikalcev kaj "dobrega" nauče, ter da se strnejo v eno klerikalno bojno četo proti pravoslavnemu življu in si dajo tu direktive za skupno klerikalno politično akcijo v državi SHS v najbližjem času.

Duhovščina se organizira vedno bolj na politično stran in sam ljubljanski škof Jeglič je povdarjal na kongresu veliki pomen socializma! Seveda je mislil pri tem na takozvani kršćanski socializem, ali z drugimi besedami: na kapitalistične bariere proti navali pravega, delavskega socializma. V resnici lahko rečemo, da se sme mednarodni kapitalizem danes veseliti v mednarodnem klerikalizmu svojega najboljšega zaveznika in prvoborilca, ker ga podpira v prvi vrsti verski fanatizem.

Ljubljanski dopisni urad bombardira na povelje že par dni z dolgovoznimi brzozavkami uredništva listov o mariborskem klerikalnem taboru. Iz poročil razberemo, da je kongres na pol oficijelen, to je, da je tudi država na njem interesirana. Mi smo si od njih vedeli že prej, saj so stavili udeležnikom brezplačno ali pa za polovično ceno celotno vožnjo na razpisnem mestu, kjer je bil uradni sedež na pol oficijelno, vabljeni na kongres, in gotovo, da je tudi "vlada" šla na roko. . . Kongres inšpirirajo dr. Jeglič, dr. Napotnik, dr. Šarič, mnogobrojna duhovščina, klerikalni poslanci, klerikalni študentje in študentke in Marijine device. Kot gostje in gledalci so prišli zastopniki češko-slovaških klerikalnih Orlov, ameriškega kršćanskega Sokola in celo par Francozev. Marijone te pa so mnogoštevilna ubega klerikalna raja iz vrst delovnega ljudstva, ki pleše, kakor mu velevalo režiserji. Na kongresu ustanovljajo duhovniki svoja duhovniška društva, dijak svoja klerikalno-kulturno-politična, cerkveni dostojanstveniki pa sklepajo med seboj in s posvetno gosposko prijateljske zveze in čitajo udeležnikom pozdravne brzozave vojnih ministrov, odsotnih cerkvenih in državnih oblastnikov, govore ognjevit patrijotske govore in pišejo pozdrave papežu, kralju, klerikalnim politikom itd., vse tako, kakor svojčas, ko so bili govorili vojakom, odhajajočim na fronto.

Nas vsa stvar interesira, ker vemo, da je klerikalna gospoda na tem kongresu poživila na novo vse tiste sile, ki naj se v prihodnosti s tem večjo sila zaenajme med še nerazodene ljudske mase, da jih preslepe in pridobe na klerikalno stran ter da pride klerikalizem potom njih do moči; vemo, da se vsa stvarja nov načrt atentatov klerikalizma predvsem na delavstvo, na proletarijat, da ga razkrajja in slabi njegovo moč. Včasih je klerikalizem lovil v svoje je zanjke kralje, in kneze, ker so ti imeli moč in oblast, danes lovi mase, ker te odločajo v politični areni!

Strmi se, delavstvo, v enotno bojno fronto, ne daj se premotiti in uspravati od kapitalističnih uzurpatorjev. Sodrugi, bodimo na straži, ker sovražnik se grupira na novo!

V Celju je veliko pomanjkanje mazila. Posebno strojnega olja ni dosti. To priložnost izrablja klerikalni vodja narodnih socializma, prozni mojster južne železnice, dr. Jeršek. Dobavlja večje množice strojnega olja in ga kot nečloveške pomoči svoje žene prodaja gotovim nemškim tverdkam po zelo visokih cenah, torej prav po narodno "socialistovski

traski. Naposled se je razglasila novica, da se hoče z njo oženiti. Ta novica je prišla na tiskovni ginja, soprog Januša Radzivila, ki je bivala s svojo hčerko v Tavrogju. Pričela je jeza in zbadanje, kajti kakor vam je znano, so imeli med seboj dogovorjeno, da vzame Bogoslav knežičinco za ženo, ko jo postane polnoletna. Razradila se je knežinja na kneza, in odšla v Kurlandijo, in knez je tega večera razodel svojo ljubezen Bilivčevi.

"Ali res?" zakličejo vsi.

"Da! Najprej je razodel svojo nakano mečniku rosenškemu, ki se tudi ni manj žudil nego vi, toda lastnim usešom ni hotel verjeti. Poznej pa ni znal, kaj mu je početi od veselja, kajti postati so-rodnik Radzivilov, smatral si je za veliko čast. Na to sta se oba napotila k Aleksandri, katere pa mu je prošnja naravnost odbila. Knezu se je to razložilo čitalo z obraz, kajti on ni bil vajen na tak upor, valed česar je kar besnel. Nevarno je bilo priti mu pred oči. Vsi smo bili prepričani, da se knez prej ali pozneje posluži kile. Drugi dan se mečnika zapri in odpotovati v Tilžo. Isti dan je naprosila mlada deva častnika, ki je stal na straži pred njenimi vrati, da ji je dal nabasati samokres. Častnik ji ni odbil te prošnje, ker je pošten človek ter je šutil do nje sočutje in naklonjenost.

"Kdo je bil oni častnik?" vpraša Kmitle.

"Jaz," odvrne suho Hassling.

Kmitle ga tako kreuko objame z rokami, da zastoka mladi Škot, ki je bil še slab, bolešno.

"Vrhu tega sem še opozoril na to, da je nameraval knez s pomočjo svojega zdravnika upijajati jo z nekako pijaco, za kar so že vsi vedeli. Toda ta bojazen je bila prazna, kajti Bog sam je posegel v to zadevo ter ga položil na posteljo za cel mesec. Kar je nas še bolj napolnjevalo z začudenjem, je bilo to, da je legel uprav isti dan, ko je hotel poseči po njeni časti. . . To je bil prst božji, nič drugega. . . Ko je nekoliko ozdravel, jo je pustil na miru in celo mečnika je dal pozvati nazaj iz Tilže. Vsekako pa ga mrzlica od tega dne ni povsem zapustila. Kmalu po ozdravljenju je odšel pod Tikotin, kjer ga je doletel poraz; na to ga je pozval izborni knez k sebi. Med tem je nastala v Tavrogju takšna izpremena, da je celo smešno praviti o njej; dovolj je, da povem, da knez ne more računati na zvestobo ni svojih dvornikov, niti častnikov."

"Kaj se je pripetilo?" vpraša Zagloba.

"Ob času litenskega pohoda, še pred janovskim porazom, so ugrabili neko gosposlično, Anico Borzobogato Krasensko, ter jo poslali v Tavroge."

"Tu ga imaš!" zakliče Zagloba.

Volodijevski jame melikati z očmi ter migati z brkiemi.

"Gospod plemič," reče "pazite na svoje besede kajti sicer boste imeli opraviti z menoj, kadar ozdravite."

POTOP.

Zgodovinski roman
Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Pričele so se gostije, kakoranih poprej ni bilo. Človek bi si bil mislil, da je v deželi vse mirno, med tem pa so vsak dan prihajali glasniki od izbornega kneza in od kneza Januša. Znanó nam je bilo, da so Januša stiskali Sapieha in zavezniki, da prosí pomoč in da stoji na meji izbornega kneza vojska, toda pismo mu odrinili na pomoč, ker se knez Bogoslav ni hotel ločiti od Bilivčeve."

"Torej radi tega ni prišel Bogoslav bratu na pomoč?" omeni Zagloba.

"Da! Nekateri so se ujedali radi tega, drugim pa je bilo všeč, da pogine Radzivil. Sakovič je delal vse meste kneza, on je sprejemal poslanter odgovarjal na pisma, knez pa je mislil samo na gostije in lov. Dasi skopuh, da mu ga ni para, je razmetoval denar ter vele sekati naokrog gozd, samo radi tega, da bi gosposlična uživala lepši razgled; z jedno besedo, ako bi bila kraljica, ne mogla bi, zahtevati boljšega sprejema. mnogi so jo pomilovali ter govorili, da se vse to godi na njen pogin. Toda pokazalo se je, da ona ni ena takih, katere bi se dale riniti za karsibodi."

"Nu, kako je zrla ona na vse te poklone?" vpraša Volodijevski.

"Iz početka zelo naklonjeno, toda vsekako je bilo videti na njej, da jo muči neka žalost. Udeleževala se je lova, maškara in viteških iger, ker si je mislila, da je vse to navada knezova zabave. Toda kmalu je zapazila, da se vse to vrsi samo radi nje. Pripetilo se je, da ji je hotel knez, kateremu je že zmanjkalo načrtov za zabave, pokazati vojno; radi tega je zapovedal zapaliti naselbino blizu Tavrogju. Pešci so jo branili, knez pa napadal. Resnica, on je zmagal, nasliti se hvale in slave, kakor so pripovedovali, dospel k njej, zgrudil se k njenim nogam in začel prositi za sočutje v svoji ljubezni. Ni mi sicer znano, kaj mu je ona na to odgovorila, toda od tega časa se ni niti za korak več oddaljila od svojega strica, mečnika rosenškega. Mer tem je knez."

"Začel ji groziti?" zakliče Kmitle.

"Kaj šel Preoblekel se je v grškega pastirja, v Filomona. Radi tega je poslal v Krolevec nalašč brzoposla po primerno opravo. Na to se je kazal obupanega, zahajal pod njena okna ter sviral na plunko. Povem vam tudi to, kar sem si sam domislil, da se je strašno zatelebal vanjo ter jo hotel zapeljati; res pa je tudi bilo, da je bil vanjo v resnici zaljubljen, čemur se tudi ni žuditi, ker te je njena postava nehoti spominjala boginje. . . Včasih se je pripetilo, da sem moral stati na straži pred vrati njegove spalnice; slišal sem, kako se je valjal po postelji, vzdihoval in stokal; ves se je izpremenil, obledel in se posušil kakor

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

Kaznovane branjevke. Za branjevke se je začel sedaj zanimati protiverižniški urad in je bilo minuli teden okoli 50 branjev kaznovanih na znatne globe, od teh večina zaradi kruha.

Poboj v Spodnji Šiški. Na glavni cesti pred Kerkičevim gostilno v Spodnji Šiški je večerj dopoldne izvršil mlad človek silen napad na dva, iz omenjene gostilne prihajajoča mladeniča in sicer na elektromehnika Viljema Egerja in kurjača južne železnice Antona Severja. Napadalec se je z vso silo zagnal v Egerja ter ga je z nožem težko ranil v desno strani prsi. Pozneje mu je zadal še dve težki rani v hrbet. Severja je samo oprasnil pod zatilnikom. Težko ranjenega Egerja so prepeljali v deželno bolnišnico. Napadalec — Mirka Gvozden iz Oglina — so pozneje aretirali.

Savinja v Celju služi letoviščarjem kakor domačinom v primerno hlajenje vročih dni. Ker je pa voda po večini nad 23 stopinj, se telo ne more pri posameznih vročerkovnih ohladih. Med posvetniki zagledate semtertja tudi kakšga kapucinarja, ki plava za vitkimi, zapeljivimi trikooblekami, s katerimi nagajivo koketira. . .

Mesarji v Celju so cene pri mesu za 2 kroni pri kilogramu znižali. Njih lastna vest jim ni več pripuščala konsumente še nadalje odrati. Ne glede na cene, ki jih je nastavila komisija za določanje cen, je sedanja cena še vseeno precej visoko odmerjena, kar dokumentira popivanje mesarjev. Gospodje iz komisije so najbrže na letovišču, ker si eer bi gotovo že kot vsi funkcionarji kaj primernega ukrenili.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. V Beogradu je bila teden konferenca, ki so se je udeležili zastopniki ministrov in dežel-

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

Kaznovane branjevke. Za branjevke se je začel sedaj zanimati protiverižniški urad in je bilo minuli teden okoli 50 branjev kaznovanih na znatne globe, od teh večina zaradi kruha.

Poboj v Spodnji Šiški. Na glavni cesti pred Kerkičevim gostilno v Spodnji Šiški je večerj dopoldne izvršil mlad človek silen napad na dva, iz omenjene gostilne prihajajoča mladeniča in sicer na elektromehnika Viljema Egerja in kurjača južne železnice Antona Severja. Napadalec se je z vso silo zagnal v Egerja ter ga je z nožem težko ranil v desno strani prsi. Pozneje mu je zadal še dve težki rani v hrbet. Severja je samo oprasnil pod zatilnikom. Težko ranjenega Egerja so prepeljali v deželno bolnišnico. Napadalec — Mirka Gvozden iz Oglina — so pozneje aretirali.

Savinja v Celju služi letoviščarjem kakor domačinom v primerno hlajenje vročih dni. Ker je pa voda po večini nad 23 stopinj, se telo ne more pri posameznih vročerkovnih ohladih. Med posvetniki zagledate semtertja tudi kakšga kapucinarja, ki plava za vitkimi, zapeljivimi trikooblekami, s katerimi nagajivo koketira. . .

Mesarji v Celju so cene pri mesu za 2 kroni pri kilogramu znižali. Njih lastna vest jim ni več pripuščala konsumente še nadalje odrati. Ne glede na cene, ki jih je nastavila komisija za določanje cen, je sedanja cena še vseeno precej visoko odmerjena, kar dokumentira popivanje mesarjev. Gospodje iz komisije so najbrže na letovišču, ker si eer bi gotovo že kot vsi funkcionarji kaj primernega ukrenili.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. V Beogradu je bila teden konferenca, ki so se je udeležili zastopniki ministrov in dežel-

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

Kaznovane branjevke. Za branjevke se je začel sedaj zanimati protiverižniški urad in je bilo minuli teden okoli 50 branjev kaznovanih na znatne globe, od teh večina zaradi kruha.

Poboj v Spodnji Šiški. Na glavni cesti pred Kerkičevom gostilno v Spodnji Šiški je večerj dopoldne izvršil mlad človek silen napad na dva, iz omenjene gostilne prihajajoča mladeniča in sicer na elektromehnika Viljema Egerja in kurjača južne železnice Antona Severja. Napadalec se je z vso silo zagnal v Egerja ter ga je z nožem težko ranil v desno strani prsi. Pozneje mu je zadal še dve težki rani v hrbet. Severja je samo oprasnil pod zatilnikom. Težko ranjenega Egerja so prepeljali v deželno bolnišnico. Napadalec — Mirka Gvozden iz Oglina — so pozneje aretirali.

Savinja v Celju služi letoviščarjem kakor domačinom v primerno hlajenje vročih dni. Ker je pa voda po večini nad 23 stopinj, se telo ne more pri posameznih vročerkovnih ohladih. Med posvetniki zagledate semtertja tudi kakšga kapucinarja, ki plava za vitkimi, zapeljivimi trikooblekami, s katerimi nagajivo koketira. . .

Mesarji v Celju so cene pri mesu za 2 kroni pri kilogramu znižali. Njih lastna vest jim ni več pripuščala konsumente še nadalje odrati. Ne glede na cene, ki jih je nastavila komisija za določanje cen, je sedanja cena še vseeno precej visoko odmerjena, kar dokumentira popivanje mesarjev. Gospodje iz komisije so najbrže na letovišču, ker si eer bi gotovo že kot vsi funkcionarji kaj primernega ukrenili.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. V Beogradu je bila teden konferenca, ki so se je udeležili zastopniki ministrov in dežel-

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

Kaznovane branjevke. Za branjevke se je začel sedaj zanimati protiverižniški urad in je bilo minuli teden okoli 50 branjev kaznovanih na znatne globe, od teh večina zaradi kruha.

Poboj v Spodnji Šiški. Na glavni cesti pred Kerkičevom gostilno v Spodnji Šiški je večerj dopoldne izvršil mlad človek silen napad na dva, iz omenjene gostilne prihajajoča mladeniča in sicer na elektromehnika Viljema Egerja in kurjača južne železnice Antona Severja. Napadalec se je z vso silo zagnal v Egerja ter ga je z nožem težko ranil v desno strani prsi. Pozneje mu je zadal še dve težki rani v hrbet. Severja je samo oprasnil pod zatilnikom. Težko ranjenega Egerja so prepeljali v deželno bolnišnico. Napadalec — Mirka Gvozden iz Oglina — so pozneje aretirali.

Savinja v Celju služi letoviščarjem kakor domačinom v primerno hlajenje vročih dni. Ker je pa voda po večini nad 23 stopinj, se telo ne more pri posameznih vročerkovnih ohladih. Med posvetniki zagledate semtertja tudi kakšga kapucinarja, ki plava za vitkimi, zapeljivimi trikooblekami, s katerimi nagajivo koketira. . .

Mesarji v Celju so cene pri mesu za 2 kroni pri kilogramu znižali. Njih lastna vest jim ni več pripuščala konsumente še nadalje odrati. Ne glede na cene, ki jih je nastavila komisija za določanje cen, je sedanja cena še vseeno precej visoko odmerjena, kar dokumentira popivanje mesarjev. Gospodje iz komisije so najbrže na letovišču, ker si eer bi gotovo že kot vsi funkcionarji kaj primernega ukrenili.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. V Beogradu je bila teden konferenca, ki so se je udeležili zastopniki ministrov in dežel-

nik vlad. Sklenilo se je, da se bo ljudsko štetje v vsaj državi izvršilo dne 31. decembra t. l. in dne 1. januarja 1921, tako, da bo statistika predstavljala število prebivalstva v noči koncem letošnjega leta.

Zaplemba manufakturnega blaga. Centralni urad zoper verižne in navijačee je v zadnjem tednu zaplenil velikanske množine manufakturnega blaga tržaškim eksporterjem. Dognalo se je, da delujejo ti verižniki z 90-100 odstotnim dobičkom.

obsodil nacionalistično izzivanje z laške in jugoslovanske (!) strani. Zastopni iščemo po historiji tržaškega slovenstva od laške okupacije dalje po izzivanjih. Ni jih bilo, ker je bil strah pred novo državno močjo prevelik! Torej prazna beseda. To priliko so porabili "reformisti," pa so zagnali v stranki precejšen krik, ki je pozicije maksimalistov oslabil že bolj. Slovenski komunisti okrog "Dela" so imeli pač grenke ure, saj so poštenjaki non plus ultra. Videli so, kako so italijanski maksimalisti v Trstu pisali in govorili, ko je nacionalistična drha! dober teden pozneje razbila tiskarno "Avantija" — v Rimu! Ves parlament z vlado na čelu je obsodil tisto barbarsko početje. Za vsa nesramna podvzvetja proti Slovenceu pa tirja laška nacionalistična vlada še zadoščena — in italijanski maksimalisti molče! Laški socialisti tudi preveč molče o zasedenih krajih, o Trstu, Gorici, Reki, Logatcu. To vse se jim zdi menda prav in v redu. Kadar obtožujejo laški imperializem, govore o Albaniji in kvečemu še o Labiji. Logatec, Gorica, Reka, Trst, itd., to je po njihovem mnenju stvar, ki o nji ni vredno več izgubljati besede. Kot socialisti moramo zadržanje brutske stranke v tem pogledu pograti. Opravičeno ho šele, če res zmaga v Italiji komunistična ideologija.

Druga politična stranka, ki ima veliko moč v Italiji je "Ljudska stranka" ("Partito popolare"). To je klerikalna stranka, kakršna je pri vas med Slovenci. V življenje je je poklical po vojni papež, stopivši iz dosedanje svoje politične rezerve. Kakor slovenska klerikalna stranka, tako je tudi laška "Partito popolare" v vsem posnetek nemške "Volks-partii" Ta stranka je tu avantgarda laškega nacionalizma. Po svojih odličnih članih se je v Trstu aktivno udeležila nastopa proti Slovenceu. Ne vemo, iz katerega vzroka, da šari sramežljivo prakso, da je bil tajni interes — vere!

Vse bakse katere sprejememo do 25. septembra bodo poslani z parnikom Columbia dne 28. septembra.

STRUKEL & HORAK,

European Trading and Export Co.,

88 — 9th Avenue,

NEW YORK, N. Y.

ŠIFKARTA IZ TRSTA V NEW YORK STANE SAMO \$56.00.

Najmanjša svota, kar računajo agentje za karto iz Trsta do New Yorka je \$88.00. Če hočete dobiti svojo rodbino ali prijatelje iz starega kraja v Ameriko, obrnite se za pojasnilo in potrebne listine na

MATIJA SKENDER

javni notar na Ameriko in stari kraj.

5227 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Prihranil vam bo denar. — On je za narod, narod je za njega.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

večraj je prodavala in pošiljala v stari kraj jugoslovanske kruno in dinare po ti le ceni:

1000 kron za . . \$ 10.40

5000 kron za . . 51.50

10000 kron za . . 102.00

50000 kron za . . 505.00

100000 kron za . . 990.00

1000 dinarjev za \$40.00. Pri večjih svotah dinarjev je cena še mnogo cenejša. Pri teh cenah so viteti vsi stroški. Na benuh drugih stroškov, ne plača ne pošiljatelj in ne prejemnik.

Cene kronam in dinarjem se vsaki dan menjajo, rastejo ali padajo. Slavonic Immigrant Banka, vam bode računala po ceni onega dne ko sprejme od vas denar.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street

NEW YORK, N. Y.

Classified Advertisements

POTREBUJEMO LIVARJE

za delo pri vlišanju malih železnin in okvirjev, ter posode.

STANDARD SANITARY MFG. COMPANY

551 Preble av., Pittsburgh, Pa.

MLADE ŽENSKÉ

in dekleta potrebujemo za lahko tovarniško delo; plačamo po \$17 na teden za začetek, damo tudi "bonus" stalnim delavkam. Lahko dobro zaslužite, kadar se na učite tega dela.

OLSON RUG CO.

1508 W. Monroe St., Chicago, Ill.

FARMA NA PRODAJ.

Proda se izvrstna, 13 akrov obsegajoča farma, še skoro nova hiša s 4 sobami, velika klet in podstreške. Ta farma leži le 1/4 milje od tlakane ceste, eno miljo do šole, in 12 milj od mesta Milwaukee, 13 milj do Racine, Wis., in le 3 milje do So. Milwaukee in 2 milje do Carrollville ob železniški progi Chicago & Milw. North Shore, ravno ob vogalu moje farne je postaja, poleg je tudi "Power House". Moja hiša je le par sto korakov severno od postaje, ki se imenuje "Carrollville Road", od kjer vozi "lokal" kara ob šestih in ob sedmih zjutraj na severno in južno stran. Zelo ugodna prilika, ako bi hoteli hoditi na delo po zimi. Farma je vsa izčiščena, in dvomim, da se sploh dobi boljše v državi Wisconsin. Posajena je tri akre krompirja, dva akra korenje in akre zelja (4 tisoč glav zelja), vse drugo je pa travnik in paknik. Proda se vse skupaj takoj in z vsemi poljskimi pridelki, živino, vse kmetijsko orodje in tudi pohištvo. Kdor želi in resno misli, naj si pride sedaj sam ogledat, ko vse lepo raste. Za pojasnila in ceno se obrnite na lastnika osebo ali pa pismeno na naslov: Frank Sedmirek, R. R. 1, Box 37 A, So. Milwaukee, Wis.

IZJAVA

Podpisani enostavno protestiram proti dopisu in njegovem izvajanju, ki je bil prioben v Prosveti z dne 31. avgusta t. l., v katerem se skoro namiguje, da fakteno ne postoji Butte Elk Park Extension Mining Co. V prvi vrsti priporočam dopisniku, da se naj sam na svoje lastne oči prepriča, kakor sem jaz in rojak Matija Rodolf iz Johnstown, Pa., pa bo lahko na svoje lastne oči videl in se prepričal, da je 1280 akrov zemlje, ki jo lastuje ta družba, 600 čevljev globok shaft in na 150, 250 in 400 čevljev so že narejeni tuneli in tudi ruda je notri. Da je vse to živa resnica sva se prepričala na svoje lastne oči, videla sva ponudbo za 300 tisoč dolarjev za delnice. Ob času ko sva midva odpotovala od tam, so ravno pričeli z delom za električno tovarno, ki bo dajala silo in v pogodbi stoji, da do dne 15. oktobra t. l. mora biti sklenjena. Ti "narodni ljubezni" dopisnik, ko si izvedel, da ravno prihajava domov iz Butte, Mont. si je hitro popihal iz Johnstowna, Pa. Sicer pa ne vem čemu samega po zobeh biješ, saj vendar skušaš kjerkoli moreš, da dobiš za blago več kot je vresnici vredno, sicer ti pa ne gredo ljudje več tako na limanice kot so šli nekdanj, ker znajo ločiti zlato od medline. Moje mnenje sploh ni, da bi se potegoval za družbo, ker družba, dokler bo obratovala v poštene svrhe so bode že sama znala zagovarjati. Meni se gre največ za mojo osebno čast in poštenost, in ne vem koliko ti je znano, povem, pa ti lahko na tem mestu, da jaz se preživljam s tem, da delam v delavnici. Priporočam ti, da če nemoreš in če ne veš resnice, tedaj tudi lagati ni treba in skušati svoje podjetje izboljšavati na škodo drugim ljudem. Le vedno in samo resnico govori pa bo vse vredno. Sicer naj zadostuje za sedaj nikdar nebohe prav dolgo, ko bo tudi to delavsko jugoslovansko podjetje boljše poznano in razumevano. Vsak ima svoje težave v začetku. Lahko pa rečem jaz toliko, da po mojem najboljšem prepričanju, nikdar ne bode nobenemu žal, ki je ali bode kupil delnice te družbe. Pozdrav vsem zavednim rojakom širom Združenih držav. John Rednak, 1109 Wood Way, Braddock, Pa.